

El Ciuró

Santa Maria d'Oló

Ubicació

Comarca:	Moianès
Lloc/Adreça:	Sector nord-oest del terme municipal
Emplaçament	Ctra de servei paral·lela Eix Transversal (BP-4313), al km. 22,1 camí N uns 2 km
Alçada:	401

Coordenades:

Latitud:	41.89203
Longitud:	2.02473
UTM Est (X):	419094
UTM Nord (Y):	4638248

Classificació

Número de fitxa	08258-372
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Segle	XIV-XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Número inventari	Sí: IPA 17175
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	08258A001000140000AX
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dv., 03/07/2020 - 02:00

Descripció

Masia de caire senyorial, de dimensions força grans, que està adossada a una torre considerada medieval i que està emplaçada prop de l'antic castell d'Aguiló. La masia es troba al pla del Ciuró, vora la riera Gavarresa, per on devia passar el camí, mentre que el castell se suposa que era a la part alta del turó. La torre és una edificació de planta quadrada de cinc pisos que mesura 16 m d'alçària per 7 de banda. Una escala de cargol puja de baix a dalt, amb 44 esglaons. Totes les finestres són emmarcades amb llindes i brancals de pedra. Les dues centrals tenen interessant motllures al trencaaigües. Una d'elles té dos petits relleus amb una cara d'home i l'altra de dona. Tanmateix, aquestes finestres més grans són posteriors, ja que encara es veu el rastre de les finestres més antigues, que són més petites i espitlleres. A començaments de segle XX una de les finestres (la del primer pis) s'havia transformat en balcó. La torre és rematada amb una sèrie d'arcs estrets de pedra, segurament amb funcions defensives, sobre un fris de pedra. Aquesta torre sol datar-se als segles XIV-XV, tot i que no descartem que pugui ser posterior.

El cos residencial va quedar adossat posteriorment a la torre, tot i que la masia és d'origen medieval i en els seus inicis devia ser més petita. És de planta més o menys quadrada i té un cos adossat al nord (probablement ja del segle XIX), un altre de més petit adossat a l'angle nord-est i coberts aïllats al sud. Consta de planta baixa més un pis i golfes. L'estructura de la masia és setcentista (del 1696, segons la llinda del portal d'entrada). La façana principal, encarada a migdia, té un portal de mig punt fet amb grans dovelles. La distribució de les obertures en aquesta façana és molt regular, fet que denota que la casa es va remodelar amb un criteri força unitari probablement al segle XVII. En diferents llocs les finestres tenen motius decoratius com ara rosetes i d'altres de tradició gòtica.

Observacions:

Inclusa al Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Santa Maria d'Oló amb el num. 54 (Pla Especial Urbanístic 2011)

Llinda al portal d'entrada: 1696

Informació facilitada per Josep Canamasas Güell

Història

El mas Ciuró està documentat des de principis del segle XIV. Formava part de la quadra autònoma d'Aguiló, dominada pel castell d'Aguiló, que era complementari del castell d'Oló. Hom suposa que aquest castell es trobava sobre el puig que hi ha vora el mas Ciuró, però en realitat se'n desconeix el seu emplaçament precís. Per aquesta proximitat fou un dels masos principals de la zona, i tenia una vinculació directa amb el castell. Sembla que al Ciuró hi havia la ferreria del castell ja que, per notícies orals, sabem que fa uns anys es va vendre una enclusa que es guardava a la casa i que tenia inscrita una data del segle XVI. A més, a uns 250 m hi havia un molí (el Molí del Ciuró) que conserva possibles restes medievals. Ambdues funcions solien ser monopoli del senyor.

D'altra banda, la masia del Ciuró conserva una torre considerada medieval. Hom creu que antigament el Ciuró s'havia anomenat "Torre d'Oló", i que la torre servia per vigilar la part de la Gavarresa, des d'on hagués estat fàcil envair Oló. Cal tenir present que al final del segle XIII el castell d'Aguiló es va reedificar, possiblement en un emplaçament diferent de l'originari. Una possibilitat a tenir en compte és que la torre del Ciuró coincidís amb aquest segon emplaçament del castell, tot i que sobre l'emplaçament del castell no hi ha res clar. Aquesta torre sol datar-se al segles XIV-XV.

Els senyors del castell eren la família Aguiló, que tenien la propietat o drets sobre alguns dels masos de la quadra. Consta que el 1329 Ramon i Saura d'Aguiló tenien drets sobre el mas Ciuró. Concretament, varen reconèixer tenir “per Arnau d'Oló i Alamanda un censal de 2 sous i 8 diners, una penyora d'ordre i una jova o jornal de llaurar sobre el mas Ciuró (PLADEVALL, 1991: 53)”. Aquest mateix any Ot de Montcada va comprar tot el terme d'Oló, incloent-hi la quadra d'Aguiló, i els homes de Ciuró, que en aquell moment eren cinc, així com els de la resta de masos de la Vall d'Aguiló, van prestar homenatge al nou senyor del castell.

Pel que fa als pagesos emfiteutes del mas, eren la família Ciuró. En una llista dels caps de família que van assistir a una reunió per tractar de la redempció del terme d'Oló l'any 1394 hi figura Pere Ciuró, de la parròquia de Santa Maria d'Oló. Cal suposar que era l'hereu del mas en aquest moment. I en el fogatge de 1553 hi consta Joan Ciuró.

Després de la crisi del segle XIV el Ciuró va annexionar-se diversos masos rònecs i va enfortir-se encara més, tot esdevenint un dels més grans del terme. La major part del casal és una mica posterior, i es devia edificar al segle XVII (el 1696 segons una inscripció del portal d'entrada).

Ja a principis del segle XIX, durant la Guerra del Francès, el mas Ciuró fou cremat. En aquesta època era propietat de la família Rocafort, originaris del mas Rocafort, que era el més important del terme d'Oló.

L'havien obtingut gràcies a un casament hereu-pubilla. Eren una família de propietaris rurals amb ascendents senyorials que, en aquesta època, van realitzar una hàbil política matrimonial i de compra de masos amb problemes per engrandir la seva heretat. Van posseir el mas Sors de Castellcir, el mas Parer de Sant Feliu de Rodors, el mas Armadans de Sant Cugat de Gavadons i el mas Vilasoleiat a Fussimanya. A mitjans del segle XIX la família Rocafort deixà la seva casa pairal d'Oló i es traslladà a Artés, una població més on van tenir un paper destacat en la vida social i econòmica. Van fundar la fàbrica Berenguer en aquesta localitat, i a començament del segle XX Ramon de Rocafort fou diputat provincial. Quan Ramon de Rocafort va morir en el seu inventari hi constava un patrimoni immens. La seva herència va ser complicada i el patrimoni es va dividir, però cap hereu no va residir en cap dels masos. Tots formaven part de la classe mitjana barcelonina. A la dècada de 1970 el Ciuró canvià de propietaris i, pels volts de 1980, va ser objecte d'una restauració que li va canviar lleugerament la fesomia.

Bibliografia

GÜELL SABATA, Àngela (1988). "Santa Maria d'Oló", Història del Bages, Manresa, Parcir Edicions Selectes, p. 472.

PLADEVALL, Antoni; FERRER, Llorenç i altres (1991). "Oló als temps medievals", "Època moderna i contemporània", Oló, un poble, una història. Associació Castell d'Oló, Santa Maria d'Oló, p. 53, 73, 105, 107, 109, 112.

SOLÀ BACH, Sebastià (2011). Pla Especial Urbanístic del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable. Municipi de Santa Maria d'Oló, fitxa núm. 54.

